

ISIEN IÄT ERI ELÄMÄN VAIHEISSA

Johanan Ben-Israel 5769 — יוחנן בן-ישראל ה'תשס"ט

Vuorilinnan Opintokeskus – <http://www.metzudah.com>
Copyright © Johanan Ben-Israel 2009

Päivitetty 04.02.2009

HUOMIO!

- Kaikki iät on laskettu suoraan Raamatun tekstin perusteella, myös kaikki mainitut tapahtumat kerrotaan Raamatun tekstissä (1. Mooses 11:27–50:26)
- Tämä kirjoitus on ješiva-raamattukoulumme opintomateriaalia ja tarkoitettu opintojen tueksi

- יִצְחָק וְיַעֲקֹב: אֲבֹתָם: אַבְרָהָם – Kolme isää: *Avraham, Jishaq* ja *Ja'aqov*
- Kun Herra kutsui *Avramin* (אַבְרָם – *avrām* 'Korkea isä') lähtemään omasta maastaan eteläisestä Kaksoisvirran maasta ja kaupungistaan *Kasdimin Uunista* (אֹר – *ûr* 'Valo', כַּשְׂדִּים – *kaśdîm*, merkitys tuntematon), emme tiedä hänen ikäänsä. Hän lähti isänsä *Terahin* (תְּרָח – *térach*, merkitys tuntematon) kanssa ja asettui asumaan *Haaraniin* (הָרָן – *hārân* 'Korvennettu', 'Paahdettu' tai 'Matka', 'Tienristeys') pohjoiseen Kaksoisvirran maahan. Haaran oli todellinen tienristeys ja Kaksoisvirranmaan merkittävin Kuun palvontapaikka.
- Lähdettyään *Haaranista Kena'anin* maahan (כְּנַעַן – *kená'an* 'Alhainen' tai 'Kauppias') oli *Avram* 75-vuotias ja hänen vaimonsa *Saarai* (שָׂרָי – *sārāj* 'Ruhtinaani') 65-vuotias. Isä *Terah* oli 145-vuotias. Myös *Avramin* veljen poika *Loot* (לוֹט – *lôṭ* 'Hajupihka, Suitsuke, Peittävä, Verhoava') lähti hänen mukaansa. *Terah* eli vielä *Avramin* lähdön jälkeen 60 vuotta, yhteensä 205-vuotta.
- *Avram* sai ensimmäisen poikansa *Jišma'elin* (יִשְׁמָעֵאל – *jišmā'el* 'Jumala kuulee') egyptiläisestä orjattaresta *Haagarista* (הָגָר – *hāgār* 'Pakolainen'), silloin hän on 86-vuotias ja *Saarai* 76-vuotias. *Haagarin* ikää emme tiedä, ehkä hän kuitenkin oli 25–30-vuotias, koska *Saarai* sai hänet orjattarekseen Egyptin (מִצְרַיִם – *miśrājim* 'Linnoitetut') kuninkaalta, *Par'olta* (פַּרְעֹה – *par'ô* 'Suuri talo', egyptin kielellä: *per-ā*), noin 9 vuotta aiemmin
- Herra leikkasi ympärileikkauksen liiton *Avramin* kanssa tämän ollessa 99-vuotias, tästä alkoi hänen toinen elämänsä – vielä 76 vuotta. Samalla Herra muutti hänen nimensä *Avrahamiksi* (אַבְרָהָם – *avrāhām* 'Paljouden isä') ja *Saarain* *Saaraksi* (שָׂרָה – *sārā* 'Ruhtinatar'). *Jišma'el* oli silloin 13-vuotias
- *Avraham* sai lupauksen pojan *Jishaqin* (יִצְחָק – *jišhâq* 'Nauraa', siis *Avraham* nauraa) ollessaan jo 100-vuotias, *Saara* oli silloin 90-vuotias ensisynnyttäjänä. Samana vuonna *Peleşetin* (פְּלֶשֶׁת – *peleşet* 'Suru' tai 'Katumus') kuningas, *Avimelekh* (אַבְיִמֶלֶךְ – *avimélek* 'Isäni on kuningas'), oli ottanut *Saaran* haaremiinsa. *Saara* ei siis ollut yhdeksänkymmisenäkään mikään ruttana-mummeli, vaan hehkeä kaunotar, joka kelpasi jopa kuninkaalle!
- *Saara* kuoli 127-vuotiaana, jolloin *Avraham* oli 138-vuotias, *Jishaq* 38-vuotias ja *Jišma'el* 52-vuotias

- Saaran kuoleman jälkeen *Avraham* otti vielä 139-vuotiaana sivuvaimon, jonka nimi oli *Qetura* (קְטוּרָה – *qēṭūrâ* 'Suitsuke'), ja sai tämän kanssa 6 poikaa: *Zimran*, *Joqšan*, *Medan*, *Midjan*, *Jišbaq* ja *Šuah*. Myöhemmin näistä pojista polveutuneet ja sekoittuneet kansat olivat *Jisraelin* kansan vihollisia, niin kuin *Jišma'elin*kin jälkeläiset. He kaikki sekoittuivat ammonilaisten ja moavilaisten (*Loofin* jälkeläiset) sekä edomilaisten (*Esawin* jälkeläiset) ja monien muiden muinaisten kansojen kanssa
- *Avrahamin* vanhin uskottu palvelija, damaskolainen *Eli'ezer* (אֱלִיעֶזֶר – *ʿēlīʿezer* 'Jumalani on apu'), haki *Jishaqille* vaimon kun tämä oli 40-vuotias ja *Avraham* 140-vuotias
- Kaksoset *Ja'aqov* (יַעֲקֹב tai יַעֲקֹב – *jaʿaqôv* 'Pettää') ja *'Esaw* (עֵשָׂו – *ʿāsâw* 'Karvainen') syntyivät *Jishaqille*, kun tämä oli ollut naimisissa 20 vuotta *Rivqan* (רִבְקָה – *rivqâ* 'Kihlattu') kanssa ja oli 60-vuotias, *Avraham* oli silloin 160-vuotias. *Rivqan* ikää emme tiedä, naimisiin mennessä hän saattoi olla 13–20-vuotias ja nyt 33–40-vuotias
- Kun *Avraham* kuoli 175-vuotiaana, olivat *Ja'aqov* ja *'Esaw* silloin 15-vuotiaita, *Jishaq* 75 ja *Jišma'el* 89-vuotias
- Emme tiedä *Ja'aqovin* ikää silloin kun hän osti linssikeitolla esikoisoikeutensa kaksosveljeltään *'Esawilta*. Ylpeä metsästäjä *'Esaw* ei alentunut keittelemään linssikeittoja, eikä siten tuntenut tuota ruskeaa mönjää, jota velipoika hämmenteli, siitä hän sai pilkkanimen *Edom* (אֶדוֹם – *ʿēdôm* 'Ruskea' tai 'Punainen')
- Kun *Ja'aqov* sai hankittua petoksella, äitinsä *Rivqan* kehotuksesta ja avustuksella, veljelleen *'Esawille* kuuluvan esikoisen siunauksen isältään *Jishaqilta*, hän oli jo 77-vuotias äitin aikamiespoika. *Jishaq* oli silloin 137-vuotias ja *Rivqakin* oli vähintään 110-vuotias (jos hän oli ollut 13-vuotias mennessään naimisiin)
- Sitten pian *Ja'aqov* lähti pakomatkalle enonsa *Laavanin* (לָבָן – *lāvân* 'Valkoinen') luokse *Haaraniin* pohjoiseen Kaksoisvirran maahan, kuitenkin isänsä *Jishaqin* siunaamana
- *Ja'aqov* sai kummatkin vaimonsa *Leean* (לֵאָה – *lēʾâ* 'Väsynyt') ja *Raahelin* (רָחֵל – *rāḥêl* 'Uuhi', 'Emolammas') palveltuaan 7 vuotta *Laavania* ja oli silloin jo 84-vuotias mies
- *Ja'aqoville* syntyi 12 lasta (11 poikaa ja tytär) seuraavan 7 vuoden aikana Kaksoisvirran maassa, näin *Reuven* oli 7 vuotta *Joosefia* vanhempi. Kaikki 12 lasta saivat nimensä kahden vaimon valtataistelusta yhdestä miehestä: *Reuven* (רְאוּבֵן – *rēʾūvén* 'Näkivät pojan'), *Šim'on* (שִׁמְעוֹן – *šimʿôn* 'Kuuli'), *Lewi* (לֵוִי – *lēwî* 'Liitetty'), *Jehuda* (יְהוּדָה – *jēhūdâ* 'Kiittää'), *Dan* (דָּן – *dân* 'Tuomitsi'), *Naftali* (נַפְתָּלִי – *naftālî* 'Kamppailuni'), *Gad* (גָּד – *gād* 'Hyvä onni'), *Ašer* (אֲשֵׁר – *ʿāšêr* 'Onnellinen', 'Siunattu'), *Jissakhar* (יִשָּׂכָר – *jissākâr* 'Miehen poika'), *Zevulun* (זְבֻלֻן – *zēvūlún* 'Asuinpaikka'), *Diina* (דִּינָה – *dīnâ* 'Tuomio') ja *Joosef* (יוֹסֵף – *jōséf* 'Laajentaa'). *Joosefin* syntyessä *Ja'aqov* oli 91-vuotias
- *Ja'aqov* palveli *Laavania* vielä 6 vuotta lasten syntymän jälkeen saadakseen palkkansa, näin hän oli yhteensä 20 vuotta *Haaranissa*
- Paetessaan enonsa luota *Kena'anin* maahan, *Ja'aqov* oli 97 vuotias, esikoinen *Reuven* oli silloin 13-vuotias ja kuopus *Joosef* 6-vuotias

- *Ja'aqov* oli vielä 97-vuotiaana täysissä miehuutensa voimissa, sen todistaa paini Herran kanssa, jossa hän oli voitolla, siitä *Ja'aqov* sai nimen *Jisrael* (יִשְׂרָאֵל – *jisrā'êl* 'Taistelee Jumalan kanssa')
- *Raahel* synnytti toisen poikansa *Binjaminin* (בִּנְיָמִין – *binjāmín* 'Oikean käden poika') ja kuoli heti synnytyksen jälkeen, jolloin *Ja'aqov* oli 107-vuotias. *Raahelin* antama nimi pojalle oli *Ben-Oni* (בֶּן-אוֹנִי – *ben-ōnî* 'Pahuuteni poika' tai 'Voimani poika'); muista, että juuri *Raahel* varasti isänsä epäjumalat, jotka *Ja'aqov* myöhemmin hautasi suuren puun alle. *Joosef* oli silloin 16-vuotias
- Kun *Joosef* myytiin Egyptiin, hän oli vasta 17-vuotias nuorukainen, esikoinen *Reuven* oli silloin 24-vuotias, isä *Ja'aqov* 108-vuotias ja isoisä *Jishaq* jo 168-vuotias
- Kun *Jishaq* kuoli 180-vuotiaana, oli *Ja'aqov* silloin jo 120-vuotias. *Rivqa* oli ilmeisesti kuollut *Ja'aqovin* ollessa vielä *Haaranissa*, koska hänen kuolemaansa ei mainita Raamatussa, nyt hän olisi ollut vähintään 133-vuotias (jos hän oli ollut 13-vuotias mennessään naimisiin)
- *Ja'aqov* eli perheineen *Kena'anin* maassa yhteensä 33-vuotta, tähän aikaan sijoittuu myös kertomus *Jehudan* perhesuhteista 1. Moos. 38-luvussa
- Kun *Joosef* pääsi vankilasta, hän oli 30-vuotias, isä *Ja'aqov* oli silloin jo 121-vuotias
- Kun *Ja'aqov* muutti Egyptiin, hän oli silloin 130-vuotias, *Joosef* oli 39-vuotias, *Reuven* 46-vuotias ja *Binjamin* 23-vuotias. *Leea* kuoli jo *Kena'anin* maassa ennen Egyptiin muuttoa
- *Ja'aqov* eli 147-vuotiaaksi ja otettiin isiensä tykö Egyptissä, *Reuven* oli silloin 63-vuotias, *Joosef* 56-vuotias ja kuopus *Binjaminin* 40-vuotias
- *Joosefin* koko ikä oli 110-vuotta ja *Binjaminin* oli silloin 94-vuotias, jos hän vielä eli

LÄHTEET

- KETER JERUŠALAJIM. כְּתֵר יְרוּשָׁלַיִם. Jerusalem Crown. The Bible of the Hebrew University of Jerusalem. Jerusalem, Israel 2000
- Brown, Francis: THE BROWN-DRIVER-GRIGGS HEBREW AND ENGLISH LEXICON. Hendrickson, USA 2004. 8. painos. (Perustuu teokseen, William Gesenius: HANDWÖRTERBUCH ÜBER DAS ALTE TESTAMENT)
- Davidson, Benjamin: ANALYTICAL HEBREW AND CHALDEE LEXICON. Hendrickson, USA 1985
- Even-Shoshan, Abraham (toim.): קונקורדנציה חדשה לתנ"ך. A NEW CONCORDANCE OF THE BIBLE. Thesaurus of the Language of the Bible. Hebrew and Aramaic. Roots, Words, Proper names, Phrases and Synonyms. המלון החדש. קונקורדנציה חדשה. Israel 2000. 5. painos
- Klein, Ernst: A COMPREHENSIVE ETYMOLOGICAL DICTIONARY OF THE HEBREW LANGUAGE. Carta Jerusalem. The University of Haifa, Israel 1987
- Liljeqvist, Matti: HEPREA-SUOMI, ARAMEA-SUOMI. VANHAN TESTAMENTIN SANAKIRJA. Aikamedia Oy, Saarijärvi 2004
- Whitehouse, David: KUUN ELÄMÄKERTA. WSOY, Helsinki 2004 (Alkuteos: The Moon. Käännös: Risto Varteva ja Markus Hotakainen)